

U Z N E S E N I E

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobcu **P. M.**, bývajúceho v P., zastúpeného JUDr. I. R., advokátkou so sídlom v K., proti žalovanému **Š.**, so sídlom V., zastúpeného P., s.r.o., N., **o ochranu osobnosti**, vedenej na Okresnom súde Banská Bystrica pod sp. zn. 20 C 53/2011, o dovolaní žalovaného proti rozsudku Krajského súdu v Banskej Bystrici z 9. mája 2012 sp. zn. 15 Co 25/2012 rozhodol

t a k t o :

Dovolanie **o d m i e t a .**

Žiaden z účastníkov nemá právo na náhradu trov dovolacieho konania.

O d ô v o d n e n i e

Okresný súd Banská Bystrica rozsudkom z 18. októbra 2011 č.k. 20 C 53/2011-135 o žalobe žalobcu na ochranu osobnosti rozhodol tak, že žalovanému uložil povinnosť do troch dní od právoplatnosti rozsudku odstrániť z dokumentu označeného ako „dlžníci voči Š. za škody spôsobené b. T. a K.K. v dňoch X“ uverejneného na internetovej stránke žalovaného www.L..sk meno a priezvisko žalobcu. Žalovanému uložil povinnosť do troch dní od právoplatnosti rozsudku zverejniť a ponechať zverejnený po dobu jedného roka na svojej internetovej stránke www.L..sk nasledujúci text ospravedlnenia: „Š. sa ospravedľujú P. M. za to, že ho zaradili do zoznamu „dlžníci voči Š. za škody spôsobené b. T. a K.K. v dňoch X“. „Údaj o tom, že P. M. je dlžníkom voči L. je nepravdivý“. Žalovanému uložil povinnosť zaplatiť žalobcovi trovy konania 66 Eur a trovy právneho zastúpenia 884,95 Eur na účet jeho právnej zástupkyne. Takto rozhodol, keď vychádzal z § 11, § 13, § 3 ods. 1 a § 126 ods. 1 Občianskeho zákonníka a z vykonaného dokazovania, z ktorého mal za preukázané, že žalobca bol uvedený ako dlžník na internetovej stránke, že má dlh vo výške 51 396 Sk (1 706 Eur). Táto skutočnosť nebola medzi účastníkmi sporná. Uviedol, že nebolo sporné, že v sporných dňoch žalobca bol v K. a T. . Zo spisu Obvodného úradu životného prostredia

Bratislava V mal za preukázané, že tento rozhodol 9. februára 2009 a zastavil začaté konanie o priestupkoch podľa § 92 ods. 1 písm. d/ v súlade s § 76 ods. 1 písm. c/ Zákona o priestupkoch voči žalobcovi obvinenému z priestupku porušenia zákazu pohybovať sa mimo vyznačeného turistického chodníka za hranicu zastavaného územia M., osada P. v lesnom poraste č. X. v dňoch X z dôvodu, že spáchanie daného skutku, o ktorom sa konalo, nebolo preukázané. Z odôvodnenia rozhodnutia vyplýva aj to, že na základe podnetu žalovaného bol prejednaný priestupok, avšak vykonaným dokazovaním nebolo preukázané, že žalobca sa pohyboval mimo označeného turistického chodníka a že by sa dopustil protiprávneho konania na úseku ochrany prírody a krajiny. Súd prvého stupňa dospel k záveru, že žalovaný preukazoval dôkaz pravdy a teda žiadnym spôsobom nepreukázal, že mohol na internetovej stránke zverejniť v zozname dlžníkov meno, priezvisko žalobcu a sumu, ktorú dlhuje žalovanému, keďže nedisponuje a ani nedisponoval žiadnym exekučným titulom pre vymáhanie danej škody. Z fotodokumentácie súd prvého stupňa nezistil žiadne okolnosti, ktorými by žalovaný preukazoval svoje argumenty.

Krajský súd v Banskej Bystrici na odvolanie žalovaného rozsudkom z 9. mája 2012 sp. zn. 15 Co 25/2012 rozhodol tak, že v súlade s § 208 O.s.p. pripustil späťvzatie žaloby na začatie konania vo výroku, ktorým sa žalobca domáhal od žalovaného uloženia povinnosti do troch dní od právoplatnosti rozsudku odstrániť z dokumentu označeného ako „dlžníci voči Š. za škody spôsobené b. T. a K.K. v dňoch X“ uverejneného na internetovej stránke žalovaného www.L.sk, meno a priezvisko žalobcu, rozsudok okresného súdu v tejto časti zrušil a konanie zastavil. Vo zvyšku, pokiaľ prvostupňový súd žalovanému uložil do troch dní od právoplatnosti rozsudku zverejniť a ponechať zverejnené po dobu jedného roka na svojej internetovej stránke ospravedlnenie ako aj o trovách prvostupňového konania rozsudok okresného súdu potvrdil. Žalovanému uložil povinnosť nahradiť žalobcovi trovy odvolacieho konania 82,85 Eur do troch dní, a to právnej zástupkyňi žalobcu. Odvolací súd preskúmaním veci dospel k záveru, že rozhodnutie okresného súdu v jeho zostávajúcom výroku je vecne správne. V celom rozsahu sa stotožnil s odôvodnením napadnutého rozhodnutia a v odôvodnení sa preto obmedzil len na konštatovanie správnosti dôvodov napadnutého rozhodnutia a na doplnenie zdôvodnenia správnosti doplnil niektoré ďalšie dôvody (§ 219 ods. 2 O.s.p.). Žalovaným namietané odňatie možnosti pred súdom konať odvolací súd nepovažoval za dôvodné, keďže žalovanému nebolo upreté jeho právo navrhnúť dôkazy na obranu svojich tvrdení. Ak žalovaný označil dôkazy na preukázanie tvrdení, je v právomoci súdu rozhodnúť, ktoré z týchto dôkazov vykoná alebo nie. Súd nie je povinný vykonať všetky

účastníkmi navrhnuté dôkazy. Môže vylúčiť vykonanie dôkazov, ktoré podľa záveru súdu nemôžu mať význam pre rozhodnutie vo veci, prípadne vykonanie tých dôkazov, ktoré aj pri preukázaní skutočností tvrdených účastníkmi konania nemôžu zvrátiť závery konajúceho súdu vyplývajúce z už vykonaného dokazovania. Odvolací súd ďalej poukázal na to, že z rozsudku okresného súdu jasne a zrozumiteľne vyplýva, ktoré skutočnosti považuje za preukázané a ktoré nie a z ktorých dôkazov vychádzal a tiež súd prvého stupňa uviedol, ktoré dôkazy za relevantné pre rozhodnutie vo veci nepovažoval. Odvolací súd zdôraznil, že žalobca sa domáhal svojho práva na základe porušenia jeho práv v zmysle § 11 a nasl. Občianskeho zákonníka. Nie je rozhodujúce, či žalobca blokoval ťažbu dreva (keby to aj bolo preukázané) a úmyselne spôsobil škodu, čo však by muselo byť preukázané. Žalobca sa bránil predovšetkým voči skutočnosti, že žalovaný ho na svojej internetovej stránke označil za dlžníka. K tvrdeniu žalovaného, že konal oprávnene, keď uviedol žalobcu ako dlžníka na svojej internetovej stránke, ktorý mu spôsobil škodu, odvolací súd uviedol, že z hľadiska dôkaznej situácie ide o subjektívny pocit žalovaného, ktorý označuje žalobcu za dlžníka, hoci v skutočnosti ním nie je, pričom v konaní bolo dostatočne preukázané, že žalobcovi nebola uložená žiadna povinnosť hradiť škodu ani neexistuje žiadne kvalifikované rozhodnutie príslušného orgánu o tom, že ho možno označiť za dlžníka, alebo že by bol osobou, ktorá takúto škodu spôsobila. Odvolací súd sa nestotožnil s výkladom § 135 O.s.p. tak, ako ho podal žalovaný. Odvolací súd mal za to, že keď príslušný správny orgán v danej veci už konal a nedospel k záveru, že došlo k spáchaniu priestupku, nakoľko to nebolo preukázané, v zmysle § 135 ods. 2 O.s.p. už o spornej otázke bolo vydané príslušným orgánom rozhodnutie, aj keď negatívne je súd povinný naň prihliadnuť. Podľa názoru odvolacieho súdu, pokiaľ by bol žalovaný v konaní o náhradu škody úspešný, mohol žalobcu označiť za svojho dlžníka. O trovách odvolacieho konania rozhodol podľa § 224 ods. 1 O.s.p. v spojení s § 142 ods. 1 a § 146 ods. 2 druhá veta O.s.p.

Proti tomuto rozsudku (potvrdzujúcemu výroku) odvolacieho súdu podal dovolanie žalovaný, ktorý žiadal tento zrušiť ako aj jemu predchádzajúci rozsudok súdu prvého stupňa a vec vrátiť okresnému súdu na ďalšie konanie. Prípustnosť dovolania vyvodzoval z § 237 písm. f/ O.s.p., t.j. že postupom súdov nižších stupňov mu bola odňatá možnosť pred súdom konať, keď nevykonali právne významné dôkazy, pre rozhodnutie vo veci – výsluch navrhovaných svedkov. Dovolateľ považoval rozsudok odvolacieho súdu za zmätočný, nespĺňajúci kritéria odôvodnenia rozhodnutia podľa § 157 ods. 2 O.s.p., čo malo za následok odňatie možnosti konať pred súdom a porušenie jeho práva na spravodlivý proces.

Odvolaciemu súdu ďalej vyčítal, že i napriek svojmu názoru, že žalovaný bez rozhodnutia príslušného orgánu o tom, že žalobca je z titulu náhrady jeho dlžníkom, nemohol ho označiť za svojho dlžníka, lebo ním nemohol byť len na základe subjektívneho názoru žalovaného, nepovažoval návrhy na vykonanie dokazovania vypočutím štrnástich svedkov za právne relevantné pre rozhodnutie vo veci. Z uvedeného žalovaný vyvodil, že odvolací súd síce pripustil, že účastník má právo dôkazy navrhovať, avšak nemá právo na ich vykonanie. Z ďalších dôvodov dovolania vyplýva, že žalovaný namieta nesprávne právne posúdenie veci odvolacím súdom, keď poukazuje na súdnu prax pripúšťajúcu zverejnenie pravdivej, hoci aj kritickej správy, týkajúcej sa správania určitej fyzickej osoby, pričom v konaní o ochranu osobnosti v takomto prípade má žalovaný právo preukazovať, že kritika je oprávnená a založená na pravdivých tvrdeniach. Sporná skutková otázka, či je žalobca dlžníkom žalovaného z titulu náhrady škody spôsobenej b. T. a K.K. v dňoch X sa mala v tomto konaní preukazovať z dôvodu, že ide o tzv. dôkaz pravdivosti kritiky žalobcu, zo strany žalovaného. V konaní boli k tejto skutočnosti vykonané len listinné dôkazy a výsluch žalobcu. Tieto dôkazy boli podľa názoru žalovaného nesprávne vyhodnotené, čím sa odvolací súd nezaoberal pre nesprávny názor na predmet dokazovania. Dovolateľ tiež nesúhlasil s podaným výkladom § 135 O.s.p. odvolacím súdom.

Žalovaný zároveň navrhol, aby dovolací súd odložil vykonateľnosť rozsudku súdu prvého stupňa (§ 243 O.s.p.).

Žalobca sa k dovolaniu žalovaného nevyjadril.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 10a ods. 1 O.s.p.) po zistení, že dovolanie podal včas účastník konania (§ 240 ods. 1 O.s.p.), skúmal najskôr to, či tento opravný prostriedok smeruje proti rozhodnutiu, ktoré možno napadnúť dovolaním (§ 236 a nasl. Os.p.), a bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243a ods. 1 O.s.p.) dospel k záveru, že dovolanie smeruje proti rozhodnutiu, voči ktorému takýto prostriedok nie je prípustný.

Podľa § 236 ods. 1 O.s.p. dovolaním možno napadnúť právoplatné rozhodnutia odvolacieho súdu, pokiaľ to zákon pripúšťa.

V prejednávanej veci odvolací súd rozhodol rozsudkom. V zmysle ustanovenia § 238 O.s.p. platí, že ak dovolanie smeruje proti rozhodnutiu vydanému v tejto procesnej forme, je prípustné, ak je ním napadnutý zmeňujúci rozsudok (§ 238 ods. 1 O.s.p.) alebo rozsudok potvrdzujúci rozsudok súdu prvého stupňa, avšak len vtedy, ak odvolací súd v jeho výroku vyslovil, že je dovolanie prípustné, pretože po právnej stránke ide o rozhodnutie zásadného významu alebo ak ide o potvrdenie rozsudku súdu prvého stupňa, ktorým súd prvého stupňa vo výroku vyslovil neplatnosť zmluvnej podmienky podľa § 153 ods. 3 a 4 O.s.p. (§ 238 ods. 3 O.s.p.).

V danej veci rozsudok odvolacieho súdu nevykazuje znaky rozsudku uvedeného v § 238 ods. 1 a 3 O.s.p., pretože nejde o zmeňujúci ale potvrdzujúci rozsudok, vo výroku ktorého odvolací súd nevyslovil, že je dovolanie proti nemu prípustné a nejde ani o potvrdenie rozsudku súdu prvého stupňa, ktorým súd prvého stupňa vo výroku vyslovil neplatnosť zmluvnej podmienky § 153 ods. 3 a 4 O.s.p. Dovolanie nie je prípustné ani podľa ustanovenia § 238 ods. 2 O.s.p. z dôvodu, že dovolací súd doposiaľ nerozhodoval.

S prihliadnutím na ustanovenie § 242 ods. 1 veta druhá O.s.p., ukladajúce dovolaciemu súdu povinnosť prihliadnuť vždy na prípadnú procesnú vadu uvedenú v § 237 O.s.p. (či už to účastník namieta alebo nie) neobmedzil sa Najvyšší súd Slovenskej republiky len na skúmanie prípustnosti dovolania smerujúceho proti rozsudku podľa § 238 O.s.p., ale sa zaoberal aj otázkou, či dovolanie nie je prípustné podľa § 237 O.s.p. Uvedené zákonné ustanovenie pripúšťa dovolanie proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu (rozsudku alebo uzneseniu), ak konanie, v ktorom bolo vydané, je postihnuté niektorou zo závažných procesných väd vymenovaných v písmenách a/ až g/ tohto ustanovenia. Existenciu žiadnej podmienky prípustnosti dovolania uvedenej v tomto zákone ustanovení dovolací súd nezistil.

So zreteľom na žalovaným tvrdený dôvod prípustnosti dovolania sa Najvyšší súd Slovenskej republiky osobitne zameril na otázku opodstatnenosti tvrdenia, že v prejednávanej veci mu súdom bola odňatá možnosť pred ním konať (§ 237 písm. f/ O.s.p.).

Odňatím možnosti sa v zmysle uvedeného ustanovenia rozumie taký závadný postup súdu, ktorým sa účastníkovi znemožní realizácia tých jeho procesných práv, ktoré mu Občiansky súdny poriadok priznáva za účelom ochrany jeho práv a právom chránených záujmov. O procesnú vadu v zmysle § 237 písm. f/ O.s.p. ide najmä vtedy, ak súd v konaní

postupoval v rozpore so zákonom, prípadne ďalšími všeobecne záväznými predpismi a týmto postupom odňal účastníkovi konania jeho procesné práva; v zmysle § 18 O.s.p. majú účastníci v občianskom súdnom konaní rovnaké postavenie a súd je povinný zabezpečiť im rovnaké možnosti na uplatnenie ich práv, napr. právo vykonávať procesné úkony vo formách stanovených zákonom (§ 41 O.s.p.), nazerať do spisu a robiť si z neho výpisy (§ 44 O.s.p.), vyjadriť sa k návrhom na dôkazy a k všetkým vykonaným dôkazom (§ 123 O.s.p.), byť predvolaný na súdne pojednávanie (§ 115 O.s.p.), na to, aby im bol rozsudok doručený do vlastných rúk (§ 158 ods. 2 O.s.p.) a pod. Dovolací súd v danom prípade z obsahu spisu nezistil, že by konanie pred súdmi nižších stupňov bolo postihnuté procesnou vadou, znemožňujúcou žalovanému realizáciu jeho procesných práv.

Pokiaľ žalovaný v dovolaní tvrdil, že súd nevykonal ním navrhnuté dôkazy, treba uviesť, že podľa ustálenej súdnej praxe nevykonanie dôkazov navrhnutých účastníkom nie je postupom, ktorým súd odňal účastníkovi možnosť konať pred súdom (R 37/1993). Účastníkovi konania totiž zákon ukladá povinnosť označiť dôkazy na preukázanie svojich tvrdení, pričom za dôkaz môžu slúžiť všetky prostriedky, ktorými možno zistiť stav veci, najmä výsluch svedkov, znalecký posudok, správy a vyjadrenia orgánov a právnických osôb, listiny, ohliadka a výsluch účastníkov (§ 120 ods. 1 veta prvá a § 125 veta prvá O.s.p.). O tom, ktoré z navrhovaných dôkazov (prípadne takých, ktoré nie sú navrhované) budú vykonané, rozhoduje však súd. Z uvedeného je zrejmé, že Občiansky súdny poriadok účastníkovi konania priznáva právo vykonanie určitého dôkazu navrhnuť. Toto procesné oprávnenie žalovaný v danej veci aj využil (nebolo mu odňaté). Nevykonaním žalovaným navrhovaných dôkazov nedošlo teda k odňatiu mu možnosti konať pred súdom. Dovolací súd poznamenáva, že v dovolacom konaní môže prihliadnuť k takýmto namietaným nedostatkom len vtedy, ak je splnený predpoklad prípustnosti dovolania (o taký prípad ale v prejednávanej veci nešlo). Tvrdenie o neúplnosti vykonaného dokazovania, resp. že súd dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam, predstavuje dovolací dôvod podľa § 241 ods. 2 písm. b/ O.s.p., t.j., že konanie je postihnuté inou vadou, ktorá mala za následok nesprávne rozhodnutie vo veci, ktorou otázkou sa dovolací súd môže zaoberať len v prípade, ak je dovolanie procesne prípustné.

Dovolateľ spochybňuje zákonnosť napadnutého rozhodnutia, keďže nespĺňa podľa jeho názoru kritéria odôvodnenia rozhodnutia podľa § 157 ods. 2 O.s.p. Dovolací súd uvádza, že v danej veci sa odvolací súd plne stotožnil s argumentáciou súdu prvého stupňa,

konštatoval správnosť dôvodov napadnutého rozhodnutia a na zdôraznenie správnosti napadnutého rozhodnutia uviedol ďalšie dôvody. V značnom rozsahu uviedol rozhodujúci skutkový stav, oboznámil obsah odvolania, primeraným spôsobom opísal stanoviská procesných strán, a vysvetlil prečo nepovažoval za dôvodné doplnenie dokazovania. Podľa názoru dovolacieho súdu skutkové a právne závery odvolacieho súdu nie sú v danom prípade zjavne neodôvodnené a nezlučiteľné s čl. 46 od. 1 Ústavy Slovenskej republiky a odôvodnenie napadnutého rozsudku odvolacieho súdu ako celok spĺňa parametre zákonného odôvodnenia (§ 157 ods. 2 O.s.p. v spojení s § 211 ods. 2 O.s.p.). Za porušenie základného práva zaručeného v čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky nemožno považovať to, že odvolací súd neodôvodnil rozhodnutie podľa predstáv dovolateľa. Dovolací súd napokon poznamenáva, že odôvodnenie súdneho rozhodnutia v opravnom konaní nemusí odpovedať na každú námietku alebo argument v opravnom prostriedku, ale iba na tie, ktoré majú rozhodujúci význam pre rozhodnutie o dovolaní, zostali sporné alebo sú nevyhnutné na doplnenie dôvodov prvostupňového rozhodnutia, ktoré sa preskúmava v odvolacom konaní (II. ÚS 78/05).

Obsah dovolania svedčí o názore žalovaného o nesprávnom právnom posúdení veci odvolacím súdom (v rozpore s ustanoveniami Občianskeho zákonníka) o (ne)možnosti žalovaného označiť žalobcu za svojho dlžníka bez toho, že by o uvedenom bolo vydané rozhodnutie príslušným orgánom.

Právnym posúdením je činnosť súdu, pri ktorej zo skutkových zistení vyvodzuje právne závery a aplikuje konkrétnu právnu normu na zistený skutkový stav. Nesprávnym právnym posúdením veci je omyl súdu pri aplikácii práva na zistený skutkový stav. O nesprávnu aplikáciu právnych predpisov ide vtedy, ak súd nepoužil správny právny predpis alebo síce aplikoval správny právny predpis, nesprávne ho ale interpretoval alebo ak zo správnych skutkových záverov vyvodil nesprávne právne závery. Súd ale právnym posúdením veci neodníma účastníkovi konania možnosť uplatnenia jeho procesných práv v zmysle § 237 písm. f/ O.s.p. (viď napr. uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 2 Cdo 112/2001, sp. zn. 2 Cdo 50/2002). Právne posúdenie veci súdmi nižších stupňov je Najvyšším súdom Slovenskej republiky považované za relevantný dovolací dôvod, ktorým možno odôvodniť procesne prípustné dovolanie (§ 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p.), zároveň je ale zhodne zastávaný názor, že (ani prípadné) nesprávne právne posúdenie veci súdmi nižších stupňov nie je procesnou vadou konania v zmysle § 237 písm. f/ O.s.p., pretože (ani

prípadným) nesprávnym právnym posúdením veci súd účastníkovi konania neznemožňuje realizáciu žiadneho jeho procesného oprávnenia (viď napr. rozhodnutia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 1 Cdo 102/2004, sp. zn. 2 Cdo 282/2006, sp. zn. 3 Cdo 174/2005, sp. zn. 4 Cdo 165/2003). I keby podľa názoru dovolateľa išlo o nesprávne právne posúdenie veci (dovolací súd z tohto aspektu vec neposudzoval), táto skutočnosť by mala za následok vecnú nesprávnosť napadnutého rozsudku, nezakladala by ale prípustnosť dovolania v zmysle ustanovenia § 237 O.s.p. V dôsledku toho by posúdenie, či odvolací súd použil správny právny predpis a či ho správne interpretoval alebo či zo správnych skutkových záverov vyvodil správne právne závery, prichádzalo do úvahy až vtedy, keby dovolanie bolo procesne prípustné (o taký prípad ale v prejednávanej veci nešlo). Keďže dovolanie žalovaného nie je procesne prípustné, nemohol dovolací súd pristúpiť k posúdeniu správnosti právneho posúdenia veci odvolacím súdom (§ 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p.).

Nakoľko prípustnosť dovolania v danom prípade nemožno vyvodiť z ustanovenia § 238 O.s.p. a v dovolacom konaní neboli zistené ani dôvody prípustnosti dovolania uvedené v ustanovení § 237 O.s.p., Najvyšší súd Slovenskej republiky dovolanie žalovaného podľa § 243b ods. 5 O.s.p. v spojení s § 218 ods. 1 písm. c/ O.s.p. ako dovolanie smerujúce proti rozhodnutiu, proti ktorému je tento opravný prostriedok neprípustný, odmietol.

Najvyšší súd Slovenskej republiky nezistil splnenie predpokladov na odloženie vykonateľnosti rozhodnutia v zmysle § 243 O.s.p. a v súlade s ustálenou praxou o tom nevydal samostatné rozhodnutie.

O náhrade trov dovolacieho konania rozhodol Najvyšší súd Slovenskej republiky podľa § 146 ods. 1 písm. c/ O.s.p. (s použitím analógie) v spojení s § 243b ods. 5 O.s.p. a § 224 ods. 1 O.s.p., keď neboli dané dôvody pre použitie odseku 2 tohto ustanovenia.

Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

P o u č e n i e : Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 29. januára 2013

JUDr. Eva S a k á l o v á, v.r.
predsedníčka senátu

Za správnosť vyhotovenia: Klaudia Vrauková